Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i Ebeven Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i Ebeven Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19197

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i Ebeven Formu (Ç?DÖ-EF), ebeveynlerin çocuklar?na yönelik sergiledikleri ihmalkar davran??lar?n farkl? boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu formun Türkçe adaptasyonu, 2019 y?l?nda Utku Beyaz?t ve Ay?e Bütün-Ayhan taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, Türk kültürüne uygunlu?unu ve psikometrik özellikler aç?s?ndan yeterlili?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Bu adaptasyon çal??mas?, özellikle Çocuk ?hmali alan?nda çal??an ara?t?rmac?lara önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i, Ebeveyn ?hmali, Çocuk ?hmali, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Ebeveynlik, ?hmal

Yazarlar

Utku Beyaz?t, Ay?e Bütün-Ayhan

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ebeveynlerin çocuklar?na kar?? sergiledi?i ihmalkar davran??lar?n yo?unlu?unu ve türünü çok boyutlu bir perspektifle de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal ?ngilizce formun psikometrik özelliklerini koruyarak, ölçe?i Türk kültürüne geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kazand?rmakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve akademik çal??malar için ihmal davran??lar?n? nesnel bir ?ekilde ölçebilen standart bir araç sa?lanm??t?r.

Ç?DÖ-EF, ihmalin sadece tek bir boyutta de?il, duygusal, fiziksel, e?itimsel ve denetimsel gibi çe?itli alanlarda tezahür etti?ini varsayar. Bu çok boyutlu yakla??m, ara?t?rmac?lar?n ve klinisyenlerin ihmalin karma??k do?as?n? daha iyi anlamalar?na yard?mc? olmay? hedefler.

Yap?

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i, çocuk ihmali davran??lar?n? ölçen karma??k bir psikolojik yap? üzerine kurulmu?tur. Ölçek, genellikle ebeveynlerin çocuklar?na temel ihtiyaçlar? (fiziksel bak?m, duygusal destek, e?itim, denetim) sa?lama konusundaki yetersizliklerini veya kas?tl? ihmallerini de?erlendirir.

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, ihmalin farkl? alt alanlar?n? ayr? ayr? de?erlendirme imkan? sunar. Örne?in, bir ebeveynin fiziksel ihmal skoru yüksekken, duygusal ihmal skoru daha dü?ük olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu farkl?la?t?rma, müdahale stratejilerinin belirlenmesi ve ihmalin spesifik risk faktörlerinin anla??lmas? aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Geçerlik

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i Ebeven Formu'nun Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Beyaz?t & Bütün-Ayhan, 2019), ölçe?in yap? geçerli?i kan?tlanmaya çal???lm??t?r. Yap?lan analizlerde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?ruland??? varsay?lmaktad?r. Bu, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y?, Türk kültüründe de ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Genellikle uyarlama çal??malar?nda kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri ile ölçe?in alt boyutlar?n?n birbiriyle tutarl?l??? ve yap?sal bütünlü?ü incelenmi?tir. Ek olarak, ölçüt ba??nt?l? geçerlik kapsam?nda, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, ebeveyn stresi, çocuk istismar?) beklenen yönde ili?kiler gösterdi?i tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Türkçe formun güvenirlik çal??malar?, ölçe?in ölçümlerinin tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar? (Cronbach Alfa), ölçe?in genelinde ve her bir alt boyutunda yüksek bir tutarl?l??a i?aret etmelidir. Bu yüksek katsay?lar, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu gösterir.

Adaptasyon çal??mas?nda, iç tutarl?l???n yan? s?ra, test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu yöntemle, ayn? ebeveyn grubuna belirli bir zaman aral???yla tekrar uygulanan ölçek sonuçlar?n?n korelasyonu incelenir; yüksek korelasyon, ölçümün zamana kar?? kararl?l???n? kan?tlar.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i, ad?ndan da anla??laca?? üzere çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Beyaz?t ve Bütün-Ayhan (2019) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in Türk kültüründeki faktör yap?s?n? incelemek için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Bu analizler, orijinal ölçe?in hipotez edilen alt boyutlar?n? (örne?in, duygusal ihmal, fiziksel ihmal, denetim ihmali) do?rulamay? amaçlam??t?r. Do?rulay?c? Faktör Analizi sonuçlar?, uyarlama modelinin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu ve bu çok boyutlu yap?n?n Türk ebeveyn örnekleminde de geçerli oldu?unu göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Orijinal çal??mada kullan?lan derecelendirme format?na uygun olarak, genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi bir ölçek kullan?lm??t?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (Anne ve/veya Babalar)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ebeveynler)

Popülasyon Detaylar?: Çocuklu veya ergenli bireylere sahip olan ebeveynler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Ebeveynler, kendi çocuk yeti?tirme davran??lar?n? de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik Davran??lar?, Yap? Geçerli?i, Güvenirlik, Psikolojik Ölçüm, Türk Kültürü, Ebeveyn Stresi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Utku Beyaz?t

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: proz2proz@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Adaptasyonun yap?ld??? akademik kurumlar veya sorumlu yazar?n güncel adresi gereklidir. (Detayl? bilgi kaynakta mevcut de?ildir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2019. Ölçek, Utku Beyaz?t ve Ay?e Bütün-Ayhan taraf?ndan 2019 y?l?nda yay?mlanan makale ile Türk literatürüne kazand?r?lm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?, orijinal geli?tiricilerin ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlar?n iznine tabi olabilir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: cok-boyutlu-ihmalkar-davranis-olcegi-ebeven-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Beyaz?t, U., & Bütün-Ayhan, A. (2019). The psychometric properties of the Turkish version of the Multidimensional Neglectful Behavior Scale-Parents Form. *Current Psychology, 38*(5), 1121-1130. doi: 10.1007/s12144-018-9817-7.
Orijinal ölçek geli?tiricilerinin referanslar? (Uyarlama makalesinden elde edilmelidir).

Çok Boyutlu ?hmalkar Davran?? Ölçe?i Ebeven Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu bölüm, ölçe?i kullanmak isteyen ara?t?rmac?lar?n, sorumlu yazar ile ileti?ime geçerek veya yukar?da belirtilen akademik makaleyi inceleyerek maddelere ula?mas? gerekti?ini belirtmek amac?yla bo? b?rak?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM